

SÜNNETE UYMA: TAKLİT DEĞİL ÖRNEK ALMA**Muhterem Müslümanlar!**

Evrensel bir dinin Peygamberi olan Hz. Muhammed (s.a.v.)'in mesajı ve örneği de evrensel olmak durumundadır. Hz. Peygamber'e itaati emreden¹ ve onda bizim için güzel bir örnek bulunduğunu vurgulayan² ayetler ışığında, Hz. Muhammed (s.a.v.)'e tabi olup onu örnek almanın gerekliliği konusunda hiçbir müminin şüphesi olamaz. Peki, örnek almak nedir ve bu nasıl gerçekleşecektir? Örnek almakla taklit etmek arasında ne gibi farklar vardır?

Örnek almak, bilinçli bir faaliyettir. Örnek alan kişi, örnek aldığı kişi veya davranışı niçin örnek alması gerektiğinin bilincindedir. **Taklit ise genellikle bilinçsiz bir davranıştır.** Kişi çoğu kez taklit ettiği şeyi ya da kimseyi niçin taklit ettiğinin bilincinde olmaz. Örnek almak, öze ilişkin bir faaliyetken; bir şeyi, altında yatan illet, sebep, amaç, hikmet ve ilkeye bakmadan olduğu gibi tekrarlamak demek olan **taklit, yüzeysel, şekilsel ve biçimsel bir eylemdir.**

Hz. Peygamber'in sünnetini doğru anlamak için yukarıdaki farkların dikkate alınması kaçınılmazdır. Çünkü Kur'an-ı Kerim, atalarının yolunu körü körüne taklit eden insanların bu tutumlarını kınarken, taklidin kötülüğüne işaret etmekte³, dolayısıyla bizden Hz. Muhammed (s.a.v.)'i taklit etmemizi (teşebbüh) değil, örnek almamızı (ittiba) istemektedir.

Kur'an-ı Kerim, Efendimizin üstün ahlâkî kişiliğine temas ettiği halde, fizikî özelliklerine, giyim-kuşamına, yeme-içmesine, dünyevî becerilerine temas etmemiştir. Örneğin Kur'an-ı Kerim'de, **"Onun yüce bir ahlâk sahibi olduğu"**⁴, **"müminlere karşı şefkatli ve merhametli olduğu"**⁵, **"utangaç olduğu"**⁶, **"nazik ve yumuşak kalpli olduğu"**⁷ ifade edilmiş, ancak sıradan beşerî faaliyetlerine fazla değinilmemiştir.

Değerli Kardeşlerimiz!

Hz. Peygamber'in kendisi de davranışlarının körü körüne taklidini değil, bilinçli olarak örnek

alınmasını istemiştir. Örneğin, ashabıyla birlikte kıldıkları bir namaz esnasında nalinlarını (terliklerini) çıkartan Peygamberimiz, cemaatin da çıkarttıklarını görünce, onlara bu davranışlarının sebebini sormuş ve sırf kendisi yaptığı için yaptıklarını öğrenince, **"Ben terliklerimde pislik olduğunu fark ettiğim için çıkarttım"**⁸ diyerek, onların maksada dikkat etmediklerini ima etmiştir.

Hz. Peygamber; **"Benim namaz kılışımı gördüğünüz gibi namaz kılınız"**⁹ dediği halde, **"Benim gibi giyinin", "Benim gibi yiyin-için", "Benim gibi yatın-kalkın"** dememiş, kısaca kendi kişisel zevk ve tercihini başkalarına empoze etmemiştir. Örneğin kendisine ikram edilen keler (bir nevi iguana) etini, alışkın olmadığı için yememiş fakat yanındakilerin yemesine de engel olmamıştır.¹⁰

Hz. Peygamber'in etrafındaki seçkin arkadaşları da körü körüne bir taklit anlayışı içinde olmamışlardır. Örneğin Hz. Ömer, Hudeybiye

antlaşmasının müslümanların aleyhine görünen şartlarını kabul etmesi üzerine Hz. Peygamber'e itiraz etmiş¹¹, yine onun, münafıkların lideri Abdullah b. Übey b. Selûl'un cenaze namazını kılmasına karşı çıkmıştır.¹²

Öte yandan, inanç alanında bile taklîdî iman yerine, tahkîkî (araştırmaya dayalı) iman tavsiye edilmiş olması ne kadar da dikkat çekicidir. Ne var ki, sadece, ibadetlerin şeklî boyutu akılla, mantikî çıkarımla, kıyasla tesbit edilemeyeceği için bu alanda sınırlı bir taklit söz konusudur.

Hz. Peygamber'in Sünnetini (örnekliliğini) günümüzde işlevsel kılabilmek için, onun söz ve davranışlarının arkasında yatan amaçları iyi tespit etmeli ve onu niçin örnek aldığımızın bilincinde olmalıyız.

Bu vesileyle Pazar günü akşama idrak edeceğimiz Miraç kandilinizi şimdiden tebrik ediyor, aynı gün akşamı düzenlenen programa hepimizi davet ediyorum.

¹ Bkz. Âl-i İmran, 31-32; Nisâ, 13-14, 59, 64-65, 80; Nur, 51-52, 54; Ahzab, 36.

² Ahzab, 21.

³ Bakara, 170.

⁴ Kalem, 4.

⁵ Tevbe, 128.

⁶ Ahzab, 53.

⁷ Âl-i İmran, 159.

⁸ Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 92.

⁹ Buhârî, Ezan, 18.

¹⁰ Buhârî, Et'ime, 10.

¹¹ Buhârî, fiurût, 15.

¹² Buhârî, Cenâiz, 85.